

SET - 4

Series : BVM/1

Code No. 4

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਛਪੇ ਹੋਏ 7 ਪੰਨੇ ਹਨ ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡ ਨੰ. ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਣ ।
- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ।
- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮਾਂਕ (ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ) ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੋ ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਲਈ 15 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਸਵੇਰੇ 10.15 ਵਜੇ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ । 10.15 ਵਜੇ ਤੋਂ 10.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਣਗੇ ।
- Please check that this question paper contains 7 printed pages.
- Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- Please check that this question paper contains 15 questions.
- **Please write down the Serial Number of the question before attempting it.**
- 15 minute time has been allotted to read this question paper. The question paper will be distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer-book during this period.

ਪੰਜਾਬੀ

PUNJABI

ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਪੂਰਨ ਅੰਕ : 100

Time allowed : 3 hours

Maximum Marks : 100

ਨੋਟ : ਲਿਖਾਈ ਸ਼ੁਧ, ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ।

4

1

P.T.O.

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

ਗ਼ਜ਼ਲ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਰਬੀ ਫਾਰਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤਕ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਗ਼ਜ਼ਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-ਹਰਨੋਟਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਨ ਜਦੋਂ ਚੌਕੜੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਹਰ ਚੌਕੜੀ ਪਹਿਲੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਚੌਕੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਸਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਹਰ ਸ਼ਿਅਰ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਰਥ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੀ। ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਿਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਦਾਸੀ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਵਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਿਅਰ ਕਹੇ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- (ੳ) 'ਗ਼ਜ਼ਲ' ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
- (ਅ) 'ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹ ਸਕਣਾ' ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਕ ਵਿਚ ਵਰਤੋ।
- (ੲ) ਹਿਰਨ ਦੀਆਂ ਚੌਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?
- (ਸ) ਉਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਗ਼ਜ਼ਲ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ?
- (ਹ) ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਓ।

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉੱਤੇ (200-300 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ) ਲੇਖ ਲਿਖੋ :

- (ੳ) ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਲੋੜ
- (ਅ) ਧਰਮ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਉਂਦਾ
- (ੲ) ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ
- (ਸ) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ

(iii) ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦਿਆਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਲਕੀਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ । 2

(ੳ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਸ / ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ।

(ਅ) ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ / ਸੇਹਮਤ ਨਹੀਂ ।

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਓ : 3

ਚੰਗਾ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕੱਲ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ ਕਿਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀਵਾਂਗੇ ਘੁੰਮਾ ਫਿਰਾਂਗੇ ।

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ : 3

(ੳ) ਉਸਨੇ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ।

(ਅ) ਬੰਦ ਇਹ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ ਗਾਣੇ ਲਚਰ ਜਿਹੇ ।

(ਸ) ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਸਨ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ।

9. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 8

ਧਾ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ

ਸਾਡੇ ਮੱਥੇ ਛੋਹ ਨਾ ਪਾਈ

ਤੁਸੀਂ ਉੱਚੇ ਅਸੀਂ ਨੀਵੇਂ ਸਾਂ

ਸਾਡੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈਆ ਕਾਈ

(ੳ) ਇਥੇ ਕਿਸ ਅੱਗੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

(ਅ) ਮੱਥਾ ਛੋਹ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ?

(ੲ) ‘ਸਾਡੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈਆ ਕਾਈ’ – ਕਿਉਂ ?

(ਸ) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ?

ਜਾਂ

4

4

ਉਹ ਦਿਨ ਜੋ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਮਿਲੇ

ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਹੰਸ ਜਿਹੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ

ਮਲੂਮ ਲਾ ਦੇਵਾਂ

- (ੳ) 'ਉਹ ਦਿਨ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (ਅ) 'ਚਿੱਟੇ ਹੰਸ ਜਿਹੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪਿੰਡੇ' ਦੇ ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।
- (ੲ) 'ਮਲੂਮ ਲਾਉਣ' ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ।
- (ਸ) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ?

10. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

8

ਵਾਸੀ ਦੇਸ਼ ਅਰੂਪ ਦਾ

ਕਰਦਾ ਪਿਆਰ ਅਪਾਰ

ਰੂਪਵਾਨ ਹੈ ਹੋ ਗਿਆ

ਪਿਯਾਰੀ ਗੋਦ ਵਿਚਾਲ

ਜਾਂ

ਮਿੱਟੀ ਚਮਕ ਪਈ ਇਹ ਮੋਈ

ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਸ਼ਕੇ

ਬਿਜਲੀ ਕੁੰਦ ਗਈ ਥਰਰਾਂਦੀ

ਹੁਣ ਚਕਾਚੁੰਦ ਹੈ ਛਾਈ ।

11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

5

“ਘੋਗਾ ਹੈਰਾਨ ਸੀ । ਇਹ ਸੋਨ ਕਾਟੋ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ-ਕਦੀ ਦਿਸ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਕਦੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ।”

(ੳ) ਇਹ ਸੋਨ-ਕਾਟੋ ਕੌਣ ਹੈ ?

(ਅ) ਘੋਗਾ ਹੈਰਾਨ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

4

5

P.T.O.

- (ੲ) ਕੀ ਸੋਨ-ਕਾਟੋ ਸਚਮੁੱਚ ਕਦੀ ਦਿਸ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ?
- (ਸ) ਘੋਗਾ ਸੋਨ-ਕਾਟੋ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲਭ ਰਿਹਾ ਸੀ ?
- (ਹ) ਉਹ ਸੋਨ ਕਾਟੋ ਨੂੰ ਕਿਥੇ ਲਭਦਾ ਸੀ ?

ਜਾਂ

ਘੋਗੇ ਨੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਹਾਮੀ ਭਰੀ । ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸਤੀਸ਼ ਨੇ ਹੌਲੀ ਦੇਣੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਕੀ ਝੱਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਹਿਲਾਈ ਜਾਨੈਂ ।”

- (ੳ) ਘੋਗਾ ਕਿਸ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ?
- (ਅ) ਘੋਗਾ ਐਵੇਂ ਸਿਰ ਕਿਉਂ ਹਿਲਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
- (ੲ) ਘੋਗਾ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ?
- (ਸ) ਘੋਗੇ ਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ?
- (ਹ) ਘੋਗੇ ਦੀ ਮਨੋ ਇੱਛਾ ਕੀ ਹੈ ?

12. ‘ਗੁਆਚਿਆ ਮੁੰਡਾ’ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

7

ਜਾਂ

‘ਗੁਆਚਿਆ ਮੁੰਡਾ’ ਨਾਵਲ ਕਿਸੇ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਇਕ ਦੇ ਚਰਿਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ।

13. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਾ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

“ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੋ ਜਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ।”

“ਕੀ, ਕਹਿੰਦੇ ਕੀ ਨੇ ?” ਪਤਨੀ ਹਰਬੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ।

“ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮੇਰਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਆ ਗਿਆ ਏ ।”

- (ੳ) ਇਹ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਦਾ ਕੀ ਚੱਕਰ ਹੈ ?
- (ਅ) ‘ਮੇਰਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ’ – ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੀ ਹੈ ?
- (ੲ) ਇਹ ਕਿਸ ਪਾਤਰ ਬਾਰੇ ਗਲਬਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ?

2

2

1

ਜਾਂ

6

4

“ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੋਊ ਕੋਈ ਬਾਹਰੋਂ ਵਾਜ਼ ਤਾਂ ਆਈ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨਿਆਣੇ ਦੀ ।”

ਬੇਬੇ ਜਿੱਦਣ ਦਾ ਜੀਤ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਿੱਕਾ ਨਿਆਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੜਿਆ ।

(ੳ) ਇਥੇ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਗਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ?

(ਅ) ਜੀਤ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਘਰ ਵਾਲੇ ਕੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ?

(ੲ) ‘ਨਿਆਣੇ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

14. ‘ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਲਟਕੇ ਪਲ’ ਵਿਚ ਕਰੁਣਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ? (ਸ਼ਬਦ ਸੀਮਾ 100-125) 7

ਜਾਂ

‘ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ’ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਘੁੱਦੂ ਕਿਉਂ ਪੈ ਗਿਆ ? (ਸ਼ਬਦ ਸੀਮਾ 100-125)

15. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੱਛਣ 150-200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ । 10

ਜਾਂ

ਸੂਫੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 150-200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

• 012 82345678910111213141516171819202122232425262728293031323334353637383940414243444546474849505152535455565758596061626364656667686970717273747576777879808182838485868788899091929394959697989910010110210310410510610710810911011111211311411511611711811912012112212312412512612712812913013113213313413513613713813914014114214314414514614714814915015115215315415515615715815916016116216316416516616716816917017117217317417517617717817918018118218318418518618718818919019119219319419519619719819920020120220320420520620720820921021121221321421521621721821922022122222322422522622722822923023123223323423523623723823924024124224324424524624724824925025125225325425525625725825926026126226326426526626726826927027127227327427527627727827928028128228328428528628728828929029129229329429529629729829930030130230330430530630730830931031131231331431531631731831932032132232332432532632732832933033133233333433533633733833934034134234334434534634734834935035135235335435535635735835936036136236336436536636736836937037137237337437537637737837938038138238338438538638738838939039139239339439539639739839940040140240340440540640740840941041141241341441541641741841942042142242342442542642742842943043143243343443543643743843944044144244344444544644744844945045145245345445545645745845946046146246346446546646746846947047147247347447547647747847948048148248348448548648748848949049149249349449549649749849950050150250350450550650750850951051151251351451551651751851952052152252352452552652752852953053153253353453553653753853954054154254354454554654754854955055155255355455555655755855956056156256356456556656756856957057157257357457557657757857958058158258358458558658758858959059159259359459559659759859960060160260360460560660760860961061161261361461561661761861962062162262362462562662762862963063163263363463563663763863964064164264364464564664764864965065165265365465565665765865966066166266366466566666766866967067167267367467567667767867968068168268368468568668768868969069169269369469569669769869970070170270370470570670770870971071171271371471571671771871972072172272372472572672772872973073173273373473573673773873974074174274374474574674774874975075175275375475575675775875976076176276376476576676776876977077177277377477577677777877978078178278378478578678778878979079179279379479579679779879980080180280380480580680780880981081181281381481581681781881982082182282382482582682782882983083183283383483583683783883984084184284384484584684784884985085185285385485585685785885986086186286386486586686786886987087187287387487587687787887988088188288388488588688788888989089189289389489589689789889990090190290390490590690790890991091191291391491591691791891992092192292392492592692792892993093193293393493593693793893994094194294394494594694794894995095195295395495595695795895996096196296396496596696796896997097197297397497597697797897998098198298398498598698798898999099199299399499599699799899910001001100210031004100510061007100810091010101110121013101410151016101710181019102010211022102310241025102610271028102910301031103210331034103510361037103810391040104110421043104410451046104710481049105010511052105310541055105610571058105910601061106210631064106510661067106810691070107110721073107410751076107710781079108010811082108310841085108610871088108910901091109210931094109510961097109810991100110111021103110411051106110711081109111011111101211013110141101511016110171101811019110201102111022110231102411025110261102711028110291103011031110321103311034110351103611037110381103911040110411104211043110441104511046110471104811049110501105111052110531105411055110561105711058110591106011061110621106311064110651106611067110681106911070110711107211073110741107511076110771107811079110801108111082110831108411085110861108711088110891109011091110921109311094110951109611097110981109911100111011110211103111041110511106111071110811109111101111012111013111014111015111016111017111018111019111020111021111022111023111024111025111026111027111028111029111030111031111032111033111034111035111036111037111038111039111040111041111042111043111044111045111046111047111048111049111050111051111052111053111054111055111056111057111058111059111060111061111062111063111064111065111066111067111068111069111070111071111072111073111074111075111076111077111078111079111080111081111082111083111084111085111086111087111088111089111090111091111092111093111094111095111096111097111098111099111100111101111102111103111104111105111106111107111108111109111110111110121111013111101411110151111016111101711110181111019111102011110211111022111102311110241111025111102611110271111028111102911110301111031111103211110331111034111103511110361111037111103811110391111040111104111110421111043111104411110451111046111104711110481111049111105011110511111052111105311110541111055111105611110571111058111105911110601111061111106211110631111064111106511110661111067111106811110691111070111107111110721111073111107411110751111076111107711110781111079111108011110811111082111108311110841111085111108611110871111088111108911110901111091111109211110931111094111109511110961111097111109811110991111100111110111111021111103111110411111051111106111110711111081111109111111011111101211111013111110141111101511111016111110171111101811111019111110201111102111111022111110231111102411111025111110261111102711111028111110291111103011111031111110321111103311111034111110351111103611111037111110381111103911111040111110411111104211111043111110441111104511111046111110471111104811111049111110501111105111111052111110531111105411111055111110561111105711111058111110591111106011111061111110621111106311111064111110651111106611111067111110681111106911111070111110711111107211111073111110741111107511111076111110771111107811111079111110801111108111111082111110831111108411111085111110861111108711111088111110891111109011111091111110921111109311111094111110951111109611111097111110981111109911111100111111011111110211111103111111041111110511111106111111071111110811111109111111101111111012111111013111111014111111015111111016111111017111111018111111019111111020111111021111111022111111023111111024111111025111111026111111027111111028111111029111111030111111031111111032111111033111111034111111035111111036111111037111111038111111039111111040111111041111111042111111043111111044111111045111111046111111047111111048111111049111111050111111051111111052111111053111111054111111055111111056111111057111111058111111059111111060111111061111111062111111063111111064111111065111111066111111067111111068111111069111111070111111071111111072111111073111111074111111075111111076111111077111111078111111079111111080111111081111111082111111083111111084111111085111111086111111087111111088111111089111111090111111091111111092111111093111111094111111095111111096111111097111111098111111099111111100111111101111111102111111103111111104111111105111111106111111107111111108111111109111111110111111110121111111013111111101411111110151111111016111111101711111110181111111019111111102011111110211111111022111111102311111110241111111025111111102611111110271111111028111111102911111110301111111031111111103211111110331111111034111111103511111110361111111037111111103811111110391111111040111111104111111110421111111043111111104411111110451111111046111111104711111110481111111049111111105011111110511111111052111111105311111110541111111055111111105611111110571111111058111111105911111110601111111061111111106211111110631111111064111111106511111110661111111067111111106811111110691111111070111111107111111110721111111073111111107411111110751111111076111111107711111110781111111079111111108011111110811111111082111111108311111110841111111085111111108611111110871111111088111111108911111110901111111091111111109211111110931111111094111111109511111110961111111097111111109811111110991111111100111111110111111111021111111103111111110411111111051111111106111111110711111111081111111109111111111011111111101211111111013111111110141111111101511111111016111111110171111111101811111111019111111110201111111102111111111022111111110231111111102411111111025111111110261111111102711111111028111111110291111111103011111111031111111110321111111103311111111034111111110351111111103611111111037111111110381111111103911111111040111111110411111111104211111111043111111110441111111104511111111046111111110471111111104811111111049111111110501111111105111111111052111111110531111111105411111111055111111110561111111105711111111058111111110591111111106011111111061111111110621111111106311111111064111111110651111111106611111111067111111110681111111106911111111070111111110711111111107211111111073111111110741111111107511111111076111111110771111111107811111111079111111110801111111108111111111082111111110831111111108411111111085111111110861111111108711111111088111111110891111111109011111111091111111110921111111109311111111094111111110951111111109611111111097111111110981111111109911111111100111111111011111111110211111111103111111111041111111110511111111106111111111071111111110811111111109111111111101111111111012111111111013111111111014111111111015111111111016111111111017111111111018111111111019111111111020111111111021111111111022111111111023111111111024111111111025111111111026111111111027111111111028111111111029111111111030111111111031111111111032111111111033111111111034111111111035111111111036111111111037111111111038111111111039111111111040111111111041111111111042111111111043111111111044111111111045111111111046111111111047111111111048111111111049111111111050111111111051111111111052111111111053111111111054111111111055111111111056111111111057111111111058111111111059111111111060111111111061111111111062111111111063111111111064111111111065111111111066111111111067111111111068111111111069111111111070111111111071111111111072111111111073111111111074111111111075111111111076111111111077111111111078111111111079111111111080111111111081111111111082111111111083111111111084111111111085111111111086111111111087111111111088111111111089111111111090111111111091111111111092111111111093111111111094111111111095111111111096111111111097111111111098111111111099111111111100111111111101111111111102111111111103111111111104111111111105111111111106111111111107111111111108111111111109111111111110111111111110121111111111013111111111101411111111110151111111111016111111111101711111111110181111111111019111111111102011111111110211111111111022111111111102311111111110241111111111025111111111102611111111110271111111111028111111111102911111111110301111111111031111111111103211111111110331111111111034111111111103511111111110361111111111037111111111103811111111110391111111111040111111111104111111111110421111111111043111111111104411111111110451111111111046111111111104711111111110481111111111049111111111105011111111110511111111111052111111111105311111111110541111111111055111111111105611111111110571111111111058111111111105911111111110601111111111061111111111106211111111110631111111111064111111111106511111111110661111111111067111111111106811111111110691111111111070111111111107111111111110721111111111073111111111107411111111110751111111111076111111111107711111111110781111111111079111111111108011111111110811111111111082111111111108311111111110841111111111085111111111108611111111110871111111111088111111111108911111111110901111111111091111111111109211111111110931111111111094111111111109511111111110961111111111097111111111109811111111110991111111111100111111111110111111111111021111111111103111111111110411111111111051111111111106111111111110711111111111081111111111109111111111111011111111111101211111111111013111111111110141111111111101511111111111016111111111110171111111111101811111111111019111111111110201111111111102111111111111022111111111110231111111111102411111111111025111111111110261111111111102711111111111028111111111110291111111111103011111111111031111111111110321111111111103311111111111034111111111110351111111111103611111111111037111111111110381111111111103911111111111040111111111110411111111111104211111111111043111111111110441111111111104511111111111046111111111110471111111111104811111111111049111111111110501111111111105111111111111052111111111110531111111111105411111111111055111111111110561111111111105711111111111058111111111110591111111111106011111111111061111111111110621111111111106311111111111064111111111110651111111111106611111111111067111111111110681111111111106911111111111070111111111110711111111111107211111111111073111111111110741111111111107511111111111076111111111110771111

Series BVM

Code No. 4

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਛਪੇ ਹੋਏ 7 ਪੰਨੇ ਹਨ ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੋਡ ਨੰ. ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿੱਖਣ ।
- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ 15 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ।
- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕ੍ਰਮਾਂਕ (ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ) ਜ਼ਰੂਰ ਲਿੱਖੋ ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਲਈ 15 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਸਵੇਰੇ 10.15 ਵਜੇ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ । 10.15 ਵਜੇ ਤੋਂ 10.30 ਵਜੇ ਤਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਹ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਣਗੇ ।
- Please check that this question paper contains 7 printed pages.
- Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- Please check that this question paper contains 15 questions.
- **Please write down the Serial Number of the question before attempting it.**
- 15 minute time has been allotted to read this question paper. The question paper will be distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer-book during this period.

ਪੰਜਾਬੀ

PUNJABI

ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

Time allowed : 3 hours

ਪੂਰਨ ਅੰਕ : 100

Maximum Marks : 100

ਨੋਟ: ਲਿਖਾਈ ਸ਼ੁਧ, ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

10

ਅਸੀਂ ਮੰਨਿਆਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ । ਅਨੰਦ ਜਿੱਤ ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੈ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਨੰਦ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਨੰਦ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ – ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਦਿਆਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ । ਅਨੰਦ ਸਰੀਰਕ ਸੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਥਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੀੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਨੰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੀ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁਟਦੀਆਂ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀ ਭਾਵੁਕਤਾ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਚਲਾਕੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨੋਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

(ੳ) ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ?

(ਅ) ਅਨੰਦ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

(ੲ) ਅਸੀਂ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ?

(ਸ) ‘ਅਧਿਆਤਮ’ ਅਤੇ ‘ਹਉਮੈ’ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ?

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਉੱਤੇ (200 – 300 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ) ਲੇਖ ਲਿਖੋ :

10

(ੳ) ਵੱਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

(ਅ) ਧਰਮ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(ੲ) ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ

(ਸ) ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ

3. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਵੇਚਣਾ ਹੈ – ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਬਣਾਓ ।

7

ਜਾਂ

ਤੁਹਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਉਸ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਰੁਪ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਲਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

4. ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਸਦਿਆਂ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ ।

8

ਜਾਂ

ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ ਕਿ ਸਵਛੱਤਾ ਕਿਉਂ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ।

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਤਿੰਨ** ਦੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ :

3

(ੳ) ਲਹੂ ਪੰਘਰਨਾ

(ਅ) ਲੇਖ ਸੜਨੇ

(ੲ) ਡੀਂਗ ਮਾਰਨੀ

(ਸ) ਟੰਗ ਅੜਾਉਣੀ

(ਹ) ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹਨਾ

6. (i) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਚੁਣੋ :

2

(1) (ੳ) ਮਹਿਨਤ

(ਅ) ਮਿਹਨਤ

(ੲ) ਮੇਹਨਤ

(2) (ੳ) ਅਧਿਅਨ

(ਅ) ਅਧਿਐਨ

(ੲ) ਅਧੇਅਨ

- (ii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :

2

(ੳ) ਚੋਕੀਦਾਰੀ

(ਅ) ਸਮਜਣਾ

(iii) ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦਿਆਂ ਦਸੋ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਲਕੀਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ?

2

(ੳ) ਉਹ ਹੱਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਾਕਿਫ਼/ਵਾਕਿਫ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

(ਅ) ਦੋਸਤੀ ਵਿੱਚ ਡੀਂਗ/ਢੀਂਗ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀਦੀ ।

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਬਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਓ :

3

ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪਰ ਸੈਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਸੀ ਸੈਰ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੰਗੀ ਜੁ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :

3

(ੳ) ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਇਹ ਤਾਲੀਮ

(ਅ) ਲੋਕ-ਗੀਤ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਿਲ ਦੀ

(ੲ) ਮਨ ਮਾਰਕੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸੁੰਨੀ ਥਾਵੇਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ

9. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

8

ਬਾਲ, ਬੁੱਢੇ, ਗੱਭਰੂ, ਮੇਲੇ 'ਚ ਆਏ ਨੇਂ,

ਟੁੰਬ ਟੁੰਬ ਰੀਝਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜਗਾਏ ਨੇ ।

ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦਿਲ, ਭਾਂਤੋ ਭਾਂਤ ਮਾਲ ਨੇਂ,

ਟੋਲ ਰਹੇ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਖਿਆਲ ਨੇਂ ।

(ੳ) ਇਥੇ ਕਿਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ?

(ਅ) 'ਟੁੰਬ ਟੁੰਬ ਰੀਝਾਂ' ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ?

(ੲ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ?

(ਸ) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ?

ਜਾਂ

ਇਕ ਰੌਸ਼ਨਦਾਨ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਚੋਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਥਕਾਨ
ਕਿਸੇ ਛਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰਨੀ ਏਂ ਰਾਖੀ
ਲਗੇ ਲਗੇ ਜਾਂਦੇ ਵੀ ਕੰਨ ਕਿਤੇ ਲਾਨ

(ੳ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਵਿਅੰਗ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

(ਅ) 'ਛੱਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਪ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(ੲ) ਇਥੇ ਕਿਸ ਰਾਖੀ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ?

(ਸ) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ?

10. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ : 8

ਜ਼ਹਿਰੀ ਦੁੱਧ ਖੂਨੀ ਗਾਂ
ਕਿੱਥੇ ਲਭੀਏ ਕਬਰ ਲਈ ਥਾਂ
ਕੇਹਾ ਮੁਲਕ ਕੇਹਾ ਗਰਾਂ
ਮਰ ਗਿਆ ਹੁਣ ਸੱਚਾ ਨਿਆਂ

ਜਾਂ

ਨਿੱਤ ਪਯਾਰ ਖਿਚ ਲਿਆਂਵਦਾ
ਕਰੇ ਅਰੂਪੋ ਰੂਪ
ਅਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੈ ਕੁਈ
ਨਿਤ ਫਿਰ ਕਰੇ ਅਰੂਪ ।

11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 5

ਉਹ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦਾ ਗਿਆ, ਘੋਗਾ ਓਵੇਂ-ਓਵੇਂ ਕਰਦਾ ਗਿਆ । ਜਦੋਂ ਉਹ
ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਧ ਬੋਲਿਆ, “ਆਂਖੇ ਬੰਦ ਰੱਖਨਾ ...”

(ੳ) ਘੋਗਾ ਕੌਣ ਹੈ ?

(ਅ) ਸਾਧ ਅਤੇ ਘੋਗਾ ਦਾ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?

(ੲ) ਘੋਗਾ ਸਾਧ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਮੰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

(ਸ) ਸਾਧ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ?

(ਹ) ਸਾਧ ਨੇ ਘੋਗੇ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ?

ਜਾਂ

“ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ ਕੇ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਕਲਪਨਾ ਤਾਂ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਅੱਖਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨੇੜੇ-ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਾਉਣ ।”

(ੳ) ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੌਣ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

(ਅ) ਉਸਨੇ ਅੱਖਾਂ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ?

(ੲ) ‘ਇਕਾਗਰਤਾ’ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

(ਸ) ਕਿਸਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ?

(ਹ) ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

12. ‘ਗੁਆਚਿਆ ਮੁੰਡਾ’ ਨਾਵਲ ਦੀ ਮੂਲ ਸਮਸਿਆ ਕੀ ਹੈ ?

7

ਜਾਂ

‘ਗੁਆਚਿਆ ਮੁੰਡਾ’ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਘੋਗੇ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਸਹਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਾਹਰ ਕਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

13. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਾ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : $2+2+1=5$

ਲੋਕ ਮੂੰਹ-ਹਨੇਰੇ ਲੰਮੀਆਂ ਸੈਰਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਦਿਨ ਨੂੰ ਕੰਮ-ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਲੰਮੇ-ਲੰਮੇ ਪੰਥ ਮਾਰਦੇ ਸਨ । ਤੇ ਇਹ ਆਦਮੀ ਸੀ ਕਿ ਦਸ ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਗਰਟ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ।

(ੳ) ਕਾਰ ਤੇ ਸਿਗਰਟ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਕੌਣ ਹੈ ?

(ਅ) ਕਾਰ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰ ਦਾ ਦੂਜੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

(ੲ) ‘ਮੂੰਹ-ਹਨੇਰੇ’ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ?

ਜਾਂ

“ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਮਹੀਨਾ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਰਹੋ । ਘਰ ਕਹਿ ਤਾਂ ਆਏ ਹੀ ਹੋ, ਫੇਰਵੀ ਚਿੱਠੀ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ।”

(ੳ) ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਪਾਤਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਹਨ ?

(ਅ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਲੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

(ੲ) ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ।

14. ‘ਵਹਿੰਗੀ’ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚਲੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

7

ਜਾਂ

‘ਮਿੱਸ ਸੌਫਟ’ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ?

15. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ 150 ਤੋਂ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ ।

10

ਜਾਂ

ਸੂਫੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ 150 ਤੋਂ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ ।